

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

De Praktijk

Koers houden als je kind uit je vingers wegglipt

Het bepalen en vastberaden volhouden van een koers bij Verbindend Gezag

Marieke van Rijn in samenwerking met Alex, moeder van Lars

Alex meldt haar zoon Lars (14) aan, nadat hij na een ruzie van huis was weggelopen. Ze heeft de politie gebeld, die Veilig Thuis inschakelde, waardoor er een 'verplichte weg naar de hulpverlening' ontstond, zoals Alex wilde. De zorgen rond Lars zijn groot. Er is veel ruzie thuis. De politie heeft al meerdere keren aan de deur gestaan. Lars staat bij veel opstootjes in de stad vooraan. Hij doet niets voor school. Lars' ouders zijn gescheiden. Hij woont vier dagen per week bij zijn moeder en half-zus en drie dagen bij zijn vader Jeffrey. Ouders voelen zich machteloos en zijn bang dat Lars uit hun vingers wegglipt.

Alex en Jeffrey zochten drie jaar geleden hulp voor hun zoon bij de ambulante ggz-instelling waar ik werkte. In de systeemtherapeutische behandeling is met behulp van Verbindend Gezag samen een nieuwe koers bepaald, waardoor ouders zich minder machteloos voelden.

In dit artikel wordt de behandeling met Verbindend Gezag (Bom & Wiebenga, 2017) beschreven, een methode gebaseerd op fundamenten en interventies van Geweldloos Verzet (Omer & Wiebenga, 2015). Bij alle gezinnen waarbij wij met Verbindend Gezag werken, is er sprake van een groot gevoel van machteloosheid en kost het ouders (en het netwerk) grote moeite vanuit een rustige houding te reageren. Zij worden overspoeld door emoties en weten niet meer wat te doen om hun kind weer op de rails te krijgen.

<https://doi.org/10.5553/ST/092436312025037003005>

Marieke van Rijn in samenwerking met Alex, moeder van Lars

Alex heeft ervaren dat de inzet van Verbindend Gezag, met daarbij de focus op het eigen handelen en het bepalen van een koers (die ook bijgesteld kan worden), leidt tot minder machteloosheid en een kalmere houding. Deze kalmere houding is essentieel voor de verandering die nodig is (Bom & Wiebenga, 2020). Daarbij steunt het visuele beeld van ‘de koers-tekening’ ouders en de behandelaar om de focus op het eigen handelen te krijgen en te houden.

Dit artikel is geschreven in samenwerking met Alex en haar zoon Lars. De namen van Lars en zijn vader Jeffrey zijn gefingeerd.

Beschrijving casus

Lars (14) zit in de tweede klas van het hoger algemeen vormend onderwijs (havo) in een kleine stad in de Randstad. De jongen die wij zien in de systeemtherapie en de individuele therapie lijkt een andere jongen dan thuis of hoe hij zich op straat gedraagt. Lars komt timide over. Hij zit vaak met opgetrokken knieën en zijn capuchon over zijn hoofd op zijn stoel. Hij praat zacht. Dit in tegenstelling tot de beschrijving van zijn ouders: van schreeuwen en uitdagend gedrag thuis of zijn stoere gedrag op straat. In een filmpje dat ouders laten zien van een vechtpartij waarbij Lars betrokken was, zien we ‘een opgepompte jongen’, met een brede houding, een agressieve blik in zijn ogen, gefixeerd op zijn tegenstander die hij schopt. Hij lijkt niet aanspreekbaar en geen boodschap te hebben aan de rest van de wereld.

Alex vertelt over scheldpartijen thuis, gaten die in de deur getrapt zijn, zijn agressieve houding, weglopen, niet meer beneden eten, commanderen en fysiek vechten met zijn zus. Zijn vader maakt zich vooral zorgen dat Lars te veel op zijn kamer zit. Vader doet zoveel mogelijk leuke dingen met Lars en geeft hem alle ruimte.

Lars beschrijft bij de intake dat er thuis veel ruzie is, dat zijn moeder veel schreeuwt en hem tegenhoudt als hij naar buiten wil. Bij zijn vader voelt hij zich niet prettig omdat die samenwoont met zijn vriendin, met wie hij het niet kan vinden; daarom zit hij daar altijd op zijn kamer. Ook bij zijn moeder zit hij het liefst op zijn kamer omdat er dan geen ruzie komt.

Lars woont met zijn zeven jaar oudere halfzus bij zijn moeder. Moeder is geboren in Duitsland, waar haar ouders nog wonen en waar zij een aantal keer per jaar met haar beide kinderen naartoe gaat. Jeffrey, Lars’ vader, komt uit een nabijgelegen stad, diens ouders wonen in de buurt.

Koers houden als je kind uit je vingers wegglipt

Samen met zijn vader is Lars wekelijks bij zijn opa en oma. Moeder werkt als manager bij een internationaal bedrijf. Jeffrey werkt in de logistiek.

Beschrijving behandelaanbod

Lars gaat akkoord met individuele cognitieve gedragstherapie die is voorgesteld op grond van de classificatie oppositioneel-opstandige gedragsstoornis (ODD; DSM-5 code F91.3) met kenmerken van autismespectrumstoornis en aandachtsdeficiëntie-/hyperactiviteitsstoornis (ADHD; DSM-5 code 114.01).

Ouders starten met systeemtherapie en de oudertraining Geweldloos Verzet vanwege de ouder-kind relatieproblemen. Alex vindt het fijn dat zij betrokken worden. In samenspraak met ouders en Lars wordt afgesproken te werken aan:

- ▶ Het verminderen van de ruzies en gevechten in huis.
- ▶ Alex en Lars willen weer op een positieve manier contact hebben.
- ▶ Lars en zijn ouders willen dat Lars weer lekker in zijn vel zit.
- ▶ Ouders willen dat Lars weer naar school gaat.
- ▶ Ouders willen dat Lars niet meer in aanraking komt met de politie of bij de opstootjes op straat te vinden is.

Individuele behandeling in de individuele therapie met Lars is gewerkt vanuit de basis van cognitieve gedragstherapie, gericht op zelf-ontdekking van zijn eigen gevoelswereld en zelfbeeld. Hierbij is gebruikgemaakt van technieken uit de Mentalization Based Therapy (MBT) en psycho-educatie over gevoelens. Daarbij zijn therapeutische instrumenten ingezet als spiegelen en onderzoeken van interesses, en heeft Lars met de therapeut door directe terugkoppeling het effect van zijn handelen onderzocht en inzichtelijk gekregen.

Systeemtherapie De systeemtherapie vindt plaats in verschillende samenstellingen: met ouders samen of individueel, met en zonder Lars. Ook ziet de systeemtherapeut Lars een aantal keer individueel. In de systeemtherapie is gewerkt vanuit de visie van Verbindend Gezag, de structurele gezinstherapie (Minuchin, 2012) en hechtingsgerichte systeemtherapie (Hughes, 2021).

Oudertraining Geweldloos Verzet De oudertraining bestaat uit acht sessies van anderhalf uur, verdeeld over zes maanden. De training is ont-

Marieke van Rijn in samenwerking met Alex, moeder van Lars

wikkeld op basis van de theorie, visie en methodiek uit *Geweldloos verzet in gezinnen* (Omer & Wiebenga, 2015), het artikel 'Ik laat je niet los' (Rodenburg et al., 2010) en het handboek *Non violent resistance handbook for practitioners – Responding to child to parents violence in practice* (Coogan & Lauster 2015). In de oudertraining wordt theorie afgewisseld met werkvormen, opdrachten en het delen van ervaringen. In de bijlage is het schema opgenomen met de inhoud van de sessies zoals wij de oudertraining hebben vormgegeven.

Samen met de ouders/verzorgers van vijf jongeren hebben Alex en Jeffrey deelgenomen aan de oudertraining. Om de koers van de behandeling te kunnen blijven bepalen, hebben de systeemtherapeut en de individueel therapeut met toestemming van ouders en Lars, intensief samen-gewerkt en overlegd.

Beschrijving proces

De start van de individuele therapie was lastig voor Lars en ook voor de individueel therapeut.

Lars: 'Ik was het er niet mee eens dat ik therapie kreeg. Als je weet dat wat er gebeurt fout is, dan wil je wat veranderen. Maar ik had het niet door. Ik wist dus niet wat ik daar moest. Ik moest met een vreemde, in mijn geval een man, praten. Hij wilde dat ik mijn gevoelens vertelde. Ik wist niet eens wat ik voelde.'

Lars was de eerste maanden vaak stil en teruggetrokken in de therapie. Langzaam veranderde dit. Enerzijds door de rustige en geduldige houding van de individueel therapeut, anderzijds doordat Lars merkte dat er thuis minder conflicten waren. Achteraf vertelt Lars dat hij merkte dat zijn moeders houding veranderde. Hij voelde zich hierdoor rustiger en het lukte hem om meer open te staan voor het opbouwen van een behandelrelatie en de behandeling.

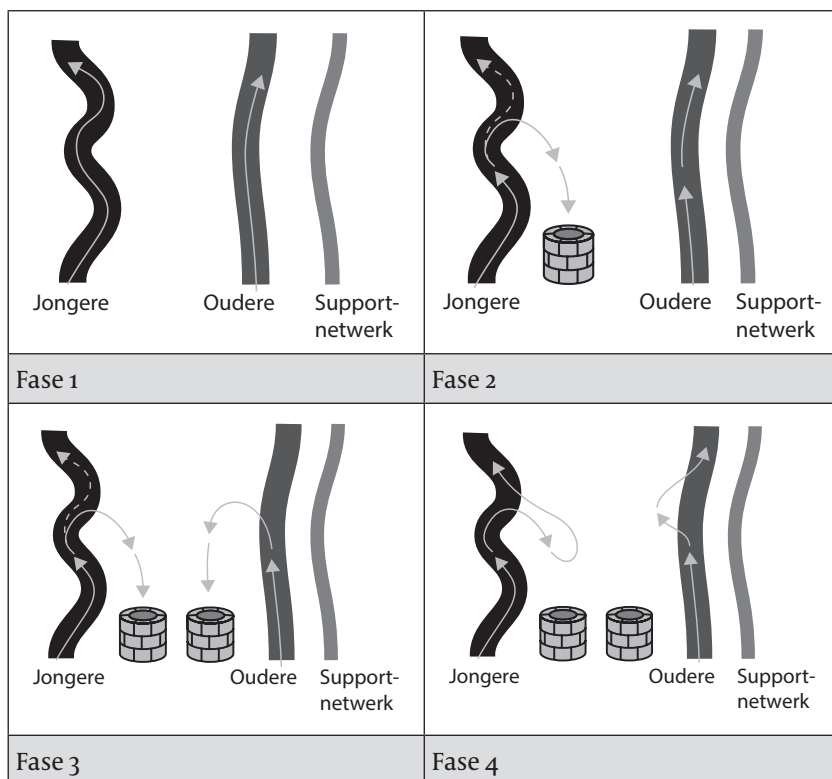
In de systeemtherapeutische behandeling werd duidelijk dat ouders zich machteloos voelden met betrekking tot het gedrag van hun zoon. Zij maakten zich grote zorgen om zijn ontwikkeling en wilden dat Lars veranderde. Ouders waren het vaak niet eens over hun verschillende wijzen van opvoeden. Dit leidde soms tot forse spanningen, waarbij ouders er elke keer weer samen uitkwamen zodat zij er weer samen voor Lars konden zijn. Halverwege de behandeling heeft Lars met zijn ouders besproken dat hij volledig bij zijn moeder wilde wonen.

Koers houden als je kind uit je vingers wegglipt

Bepalen en vasthouden van een koers

Zoals vrijwel alle ouders willen ook Alex en Jeffrey dat Lars zijn gedrag verandert. Om ruimte te maken en de focus van ouders te verleggen van de controle die zij op hun zoon willen uitoefenen naar de focus op hun eigen gedrag, hebben we gewerkt met de 'koerstekening'. Met deze tekeningen worden vier fasen gevisualiseerd:

1. Het ontwikkelpad van de jongere wanneer het goed gaat.
2. Het effect op de jongere wanneer hij van dit pad afgaat: machteloosheid bij de jongere.
3. Het effect van deze problemen op de jongere en ouders: machteloosheid bij beide partijen.
4. Het effect van het kiezen en volhouden van een vastberaden koers door ouders: kracht en steun voor ouders en de jongere.

Figuur 1 De koerstekening

Marieke van Rijn in samenwerking met Alex, moeder van Lars

Zowel in de systeemtherapie als in de oudertraining Verbindend Gezag zijn deze tekeningen gebruikt. We bespreken ze met de ouders.

Tekening 1 Het ‘pad’ dat kronkelt stelt de ontwikkeling van Lars voor in periodes dat het goed gaat. Het andere ‘pad’, de weg van ouders, kronkelt iets rustiger en stelt de weg voor van ouders die Lars opvoeden en begeleiden. In de taal van Waakzame Zorg (Omer, 2015) bevinden ouders zich in de fase van oplettendheid. Het netwerk dat in deze fase vaak steunend en betrokken is, wordt met het pad naast ouders gevisualiseerd.

Tekening 2 Deze tekening laat de fase zien waarin het niet goed gaat met Lars, gevisualiseerd door de pijl die van het pad afgaat. Vechtpartijen op straat, zichzelf opsluiten op zijn kamer, veel ruzie thuis. Hij duikt als het ware ‘de put’ in. Daarna proberen ouders alle zeilen bij te zetten om zijn gedrag weer op de rails te krijgen. In deze fase zien we vaak dat de steun van het netwerk afbrokkelt.

Tekening 3 Door de heftige acties en reacties van Lars, waarbij niets wat ouders doen helpt, weten ouders ook niet meer wat zij moeten doen. Ouders blijven niet op hun begeleidende pad, zoals ze zouden willen, maar duiken ook machteloos ‘de put’ in. In deze fase voelt het steunnetwerk zich ook vaak machteloos of is nog maar minimaal betrokken.

Met deze tekeningen valt het Alex en Jeffrey op dat, wanneer zij in de put zitten, Lars niemand heeft om naar ‘op te kijken’. Hij heeft, in de woorden van Cristoph Göttl (Göttl & Göttl-Resch, z.d.) geen *green person* om zich op te richten. In de woorden van de Waakzame Zorg (Omer, 2015) geen anker om zich aan vast te houden. De tekeningen hielpen Alex zich te realiseren wat het effect was van hun machteloosheid.

Tekening 4 Dit inzicht hielp ouders om het roer om te gooien en de focus op hun eigen handelen te leggen. In de oudertraining en systeemtherapie ondersteunden wij ouders in het bepalen van een eigen koers aan de hand van de vijf basisthema’s van het Verbindend Gezag: aanwezigheid, de-escaleren, herstel van relatie, support en verzet. Jeffrey wist nog niet of dit echt kon helpen, maar wilde Alex ondersteunen.

Alex: ‘De essentie van de hele behandeling was om weer je eigen koers als ouder te vinden en die ook vast te houden. Door de tekening en hier met elkaar over te praten, zagen we dat niet alleen Lars maar ook wij iets moesten veranderen. Vroeger als kind heb ik wel therapie gehad, omdat

Koers houden als je kind uit je vingers wegglipt

mijn ouders niet wisten wat ze met mij aan moesten. Maar als de therapie was afgelopen was er thuis niks veranderd. En begrepen mijn ouders mij nog niet goed. Door de behandeling heb ik geleerd naar mijzelf te kijken, de focus op onszelf te houden en deze koers vast te houden.'

Om deze koers te bepalen en vast te houden heeft Alex prioriteiten gesteld in de gedragingen van Lars waartegen zij zich wilde verzetten.

In het kader van *choose your battles* kiezen ouders met behulp van de Mandenmethode welk problematisch of zorgelijk gedrag van hun kind in welke mand komt. In de rode mand komt tien procent van al het zorgelijke gedrag. Tegen dit gedrag gaan ouders en het netwerk zich verzetten met een duidelijke koers. Dertig procent van het zorgelijke gedrag mag in de oranje mand. Het gaat om gedrag waar ouders nog wel wat van zullen zeggen, maar geen halszaak van maken als het voorkomt. En in de gele mand komt de overige zestig procent van de gedragingen, waar even geen aandacht aangegeven zal worden (Haspels et al., 2017; Omer & Wiebenga 2015).

Na het maken van keuzes aan de hand van de Mandenmethode heeft Alex, met steun van Jeffrey, een koers bepaald aan de hand van de vijf pijlers van het Verbindend Gezag. Daarbij was het zich richten op het herstellen van de relatie even belangrijk als het geweldloze verzet tegen het onacceptabele gedrag.

1. Aanwezigheid. Door de ruzies tussen Alex en Lars en gevoelens van onmacht was er steeds meer verwijdering tussen hen ontstaan. Lars zat de hele dag op zijn kamer en Alex was vaak boos en geïrriteerd. Alex koos ervoor een nieuwe weg in te slaan: 'Ik kon zijn gedrag niet meer loskoppelen van hem als persoon. Toen ik leerde dat wel te doen, lukte het om mij positiever op te stellen en kon ik weer met een rustige houding aanwezig zijn voor mijn zoon.'
2. De-escaleren. Vanuit haar frustratie merkte Alex dat zij overal op wilde reageren. Ze besloot om als eerste te stoppen met terugschreeuwen tijdens een ruzie: "Het ijzer smeden als het koud is" was echt goud waard. Maar ook irritant. Voor mij was dit de-escaleren en rustig reageren terwijl ik kwaad was, onnatuurlijk om te doen. Ik geloofde eerst niet dat het zou helpen. Maar toen ik het probeerde, merkte ik dat ik rustiger bleef. Dat hielp. Uiteindelijk stopte hij ook eerder.' Ook Lars merkte de verandering op: 'Op een gegeven moment merkte ik dat mijn ouders uit de situatie stapten als we ruzie hadden. En ja, muren schreeuwen niet terug, dus het had geen zin meer om te schreeuwen. Daardoor werd het denk ik minder.'

3. Herstel van relatie. Alex wilde wel experimenteren met het eenzijdige relatieherstel waarbij ervan uitgegaan wordt dat ouders niet afhankelijk zijn van de reactie van het kind in het aangaan van contact: 'Het gebeurde dus dat Lars ruzie had gemaakt en ik mijn excuus ging maken dat ik teruggeschreeuwd had. Voor Lars (en mij) had het natuurlijk geen enkele zin als ik ook kwaad bleef. Maar het was wel bizar, ik moest echt uit mijn overtuiging "maar hij is begonnen!" komen. Lars reageerde stil en teruggetrokken, alsof hij mij niet hoorde. Daarna heb ik dit vaker gedaan, omdat dit bij het plan, de koers hoorde. Ik vergeet nooit het moment, pas na een aantal weken, dat ik mijn excuus aanbod voor mijn gedrag, de kamer uitliep en Lars zei: "Mama, sorry voor daarnet."
4. Steunnetwerk. Volgens Alex is het steunnetwerk een van de sleutels in het veranderproces geweest. Ze herkent het fenomeen dat vaker ontstaat, namelijk dat zij de gebeurtenissen geheimhield voor anderen, uit schaamte en angst voor privacyschending van Lars. Om de kracht van de 'wij' te voelen en in te zetten besloot Alex steun voor zichzelf en Lars te creëren door de geheimhouding te doorbreken:
 - ▶ Jeffrey en Alex besloten beter af te stemmen. Ze spraken af dat Jeffrey regelmatig langs zou blijven komen en specifiek als de spanning bij Alex in huis toenam.
 - ▶ Alex besloot om, met instemming van Jeffrey, de mentor van Lars, een goede vriendin en de tante van Lars (zus van vader) in te lichten over de situatie.
 - ▶ Alex merkte dat de oudergroep een belangrijke bron van steun was; dat zij zich door het contact met de andere ouders minder alleen voelde: 'We waren lotgenoten. We hadden soortgelijke problemen. Als je je leed kan delen met mensen die in de dezelfde situatie zitten, voelt dit heel fijn. (...) En we hebben ons kapotgelachen over situaties waarover we eerst alleen moesten huilen.'
 - ▶ Ook de rol van de systeemtherapeut was steunend voor Alex en Jeffrey. Alex merkte dat deze steun ervoor zorgde dat zij op koers kon blijven.
5. Verzet. Op het gebied van verzet hebben Alex en Jeffrey meerdere lijnen uitgezet, zoals de verandering van koers bij het betrekken van het steunnetwerk. Ook besloot Alex zich te verzetten tegen de ruzies en agressie van Lars door te focussen op haar eigen gedrag: 'Er konden enorme ruzies ontstaan omdat Lars de kattenbak niet schoonmaakte, wat zijn dagelijkse taak was. Ik ging daar anders mee om door alleen nog een of twee keer rustig te zeggen: "Vergeet je de kattenbak niet?"

Koers houden als je kind uit je vingers wegglipt

Het was super dat er geen geschreeuw meer ontstond. Maar ik moest wel leren verdragen dat Lars niet meteen deed wat ik wilde.'

Een belangrijk ritueel binnen Verbindend Gezag is het schrijven van de aankondigingsbrief. In deze brief komt alles samen: wat ouders positief vinden aan hun kind, wat zij niet langer goed vinden, waartegen zij zich gaan verzetten. Daarbij beschrijven ze wat zij anders gaan doen, in plaats van tegen het kind te zeggen wat hij moet veranderen. Alex herinnert zich dat het schrijven van de aankondigingsbrief goed voor haar was. Ze kon er goed over nadenken en zorgen dat ze niets vergat. Het voorlezen van de brief gaf haar kracht om focus te houden op haar eigen koers. In de brief stond onder meer dat zij vanaf nu meer steun van anderen zou inschakelen als steun voor Lars en henzelf.

In het proces dat Alex en Jeffrey zijn aangegaan, zijn er meerdere momenten geweest waarop zij zich weer terug bij af voelden. Bijvoorbeeld wanneer er opnieuw extreme ruzie thuis was, Lars niet naar school wilde of weer bij een opstootje betrokken was. Elke keer hebben we met elkaar gezocht naar een manier waarop zij de focus konden houden op hun eigen handelen: hun eigen koers konden blijven bepalen conform tekening 4 en de vijf pijlers, in plaats van zich laten leiden door het gedrag van Lars. Door vastberaden deze koers vol te houden, werd het ook steeds makkelijker om consequent een kalme houding te kiezen (Bom & Wiebenga, 2020), wat vervolgens weer leidde tot een meer open houding van Lars naar zijn ouders.

Terugblik en ervaring van Alex, Jeffrey en Lars

Omdat de ouders Lars zagen afglijden, wilden zij het liefst een zo snel mogelijke oplossing voor hun kind. Natuurlijk wilden zij ook doen wat nodig was. Maar de sleutel lag voor hun gevoel bij Lars. Met het Verbindend Gezag kwam, naast de behandeling voor Lars, de focus ook op het eigen handelen en de houding van de ouders te liggen. Alex onderzocht welke invloed zij had. Met vallen en opstaan is het haar gelukt haar koers vol te houden, ondersteund door Jeffrey en haar eigen netwerk. Dit leidde tot een rustigere houding waardoor het contact met Lars en zijn ouders kon herstellen.

'Vooral ook, doch altijd als ouders, de eerste stap doen. Dat was magie. Dat heb ik nu nog. Als ik de eerste stap maar weer doe.'

Marieke van Rijn in samenwerking met Alex, moeder van Lars

Alex en Lars beschrijven dat zij voelden dat de spanning in huis verminderte en dat Lars zich meer ging uiten. Lars merkte op dat 'het huis' niet meer de hele tijd boos aanvoelde. Hij hoefde zich steeds minder te wapenen. Nu, drie jaar later, woont Lars bij zijn moeder en ziet hij zijn vader regelmatig. Hij heeft zijn middelbaar beroepsonderwijs (mbo) afgerond en combineert werken en leren.

'Het gaat nu goed. Heb alles op een rijtje. Ik was beïnvloedbaar. Ik deed dingen waar ik niet over nadacht. Als ik nu iets wil gaan doen denk ik er zelf over na. En kijk of ik het goed vind of niet.'

Bijlage

Sessies en thema's Oudertraining Verbindend Gezag – Geweldloos Verzet	
Elke sessie: • Aandachtsoefening • Uitwisseling ervaringen ouders met Verbindend Gezag • Oefenen attitude en interventies Verbindend Gezag. • Huiswerk	
Sessie 1	• Kennismaking ouders en hun gezin • Opvoeding en autoriteit door de jaren heen • Achtergrond Verbindend Gezag: sociaal-politieke stroming Geweldloos Verzet; systeemtherapie en hechtingstheorie • Vijf pijlers Verbindend Gezag • Waakzame Zorg en ankerfunctie • Support – netwerkcirkel • Start probleemgedraglijst met ergernissen • Zoutmars (Ghandi) – vastberaden volhouden volgens een koers
Sessie 2	• Relatie en verzet – Eerst connectie dan correctie • Brein adolescent • Escalatiecirkels – complementair en symmetrisch • De-escaleren – ijzer smeden als het koud is • Rode knoppen – triggers herkennen van je kind en van jezelf • Window of Tolerance • Basishouding en de kracht van stilte • Interventies oefenen: relatiegebaren en bookmark

Koers houden als je kind uit je vingers wegglipt

Sessies en thema's Oudertraining Verbindend Gezag – Geweldloos Verzet	
Sessie 3	• Steunnetwerk – belang, nut enzovoort • Interventies oefenen: herstelgebaar en oplossingsverzoek • Mandenmethode – prioriteiten stellen en verdragen • Start maken met aankondigingsbrief
Sessie 4	• Onderstrepen stoere keuze: van machteloosheid naar vastberaden koers van relatie en verzet • Steunnetwerk – belang, nut enzovoort • Interventies oefenen: aankondiging • Koers uitzetten op gebied van relatie en verzet
Sessie 5 <i>Avond- sessie</i>	Supportersbijeenkomst • Uitleg basis Geweldloos Verzet • Combinatie relatie en verzet • Focus op ouders en de koers die zij bepalen • Belang van steun en support • Uitwisselen in eigen netwerk steun en support
Sessie 6	• Inzet steunnetwerk • Interventies: <i>sit in</i> en bevelen weigeren, volgen, staking • Koers bepalen, bijstellen en vastberaden volhouden
Sessie 7	• Uitwisselen ervaringen en aan de slag met vragen • Koers bepalen, bijstellen en vastberaden volhouden
Sessie 8	• Uitwisselen ervaringen en aan de slag met vragen • Afronden aan de hand van de behandelde thema's • Uitwisselen ervaringen en waar in het proces ouders staan

Marieke van Rijn is relatie- en gezinstherapeut (lid NVRG) en psychomotorisch therapeut (lid FVB). Zij is werkzaam als systeemtherapeut bij LUMC Curium.

Daarnaast geeft zij als zzp'er vanuit haar bedrijf Familielijn supervisie en trainingen in systemisch werken en Verbindend Gezag voor professionals.

Alex is moeder van Lars.

Alex wilde graag dat haar echte naam in dit artikel gebruikt wordt omdat zij het belangrijk vindt om open te praten over de machteloosheid die je kunt voelen en over hoe Verbindend Gezag, het vastberaden volhouden van de koers van het Verbindend Gezag, haar en haar zoon geholpen heeft.

Marieke van Rijn in samenwerking met Alex, moeder van Lars

Referenties

- Bom, H., & Wiebenga, E. (2017). Verbindend gezag – Naar een nieuwe vorm van autoriteit gebaseerd op principes van geweldloos verzet. *Tijdschrift voor Psychotherapie*, 43(4), 269-289.
- Bom, H., & Wiebenga, E. (2020). Met een passende attitude wordt een interventie pas waardevol. *Tijdschrift voor Psychotherapie*, 46(4), 280-293.
- Coogan, D., & Lauster, E. (2015). *Non violent resistance – Handbook for Practitioners – Responding to child to parents violence in practice*. University of Galway.
- Göttl, C., & Göttl-Resch, E. (z.d.). *Ressourcenreich Neuro-de-escalation*. Geraadpleegd 7 juni 2024 op <https://ressourcenreich.at/en/neuro-de-escalation.html>
- Haspels, M., Visser, K., Ottenbros, R., Gink, K. van, Goddard, N., & Stegen, B. van der (2017). *Geweldloos verzet in de semi-residentiële setting*. Femda.
- Hughes, D. (2021). *Hechtingsgerichte gezinstherapie – Werken aan de basis* (J. Kuiper, Vert.). SWP (Origineel werk gepubliceerd in 2009)
- Minuchin, S. (2012). *Family and family therapy*. Taylor & Francis.
- Omer, H. (2015). *Waakzame zorg – Hoe ouders een goed anker voor hun kind kunnen zijn*. (C. van der Kruk, Vert.). Hogrefe. (Origineel werk gepubliceerd in 2015)
- Omer, H., & Wiebenga, E. (2015). *Geweldloos verzet in gezinnen – Een nieuwe benadering van gewelddadig en zelfdestructief gedrag van kinderen en adolescenten*. Bohn Stafleu van Loghum.
- Rodenburg, L., Breugum, H., & Tempe, J. de (2010). Ik laat je niet los – Een gestructureerde methodiek voor 'nieuwe autoriteit' van Haim Omer. *Systeemtherapie*, 22(3), 148-218.